

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/4/2016
Identifikačné číslo spisu:	6611217923
Dátum vydania rozhodnutia:	25.01.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:6611217923.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mariána Sluka, PhD. a členov senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a JUDr. Heleny Haukvitzovej, v spore žalobcu O. E. bývajúcemu v P./5, zastúpenému JUDr. Jánom Krnáčom, advokátom so sídlom vo Zvolene, Nám. SNP č. 70/36, proti žalovanej 1/ Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 2, 2/ Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, so sídlom v Bratislave, Župné nám. č. 13, o náhradu škody 3 377,60 € s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Veľký Krtíš pod sp.zn. 1 C/ 62/2012, o dovolaní žalovanej 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 30. septembra 2015 sp.zn. 15 Co/805/2013, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobca má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Veľký Krtíš rozsudkom z 22. augusta 2013 č.k. 1C/62/2012-260 uložil žalovanej 1/ povinnosť zaplatiť žalobcovi 3 377,60€ s 9% ročným úrokom z omeškania od 13. januára 2010 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku; žalobu v zostávajúcej časti (voči žalovanému 2/) zamietol; žalovanej 1/ uložil povinnosť nahradiť trovy konania žalobcovi a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť trovy konania žalovanej 2/. V odôvodnení uviedol, že uznesením z 29. decembra 2008 sp.zn. ORP-1178/OVK-LC-2008, vyšetrovateľ podľa § 199 ods. 1 Tr. por. začal trestné stíhanie a súčasne podľa § 206 ods. 1 Tr. por. vzniesol žalobcovi obvinenie. Uznesením prokurátora Okresnej prokuratúry v Lučenci z 22. júla 2009 č. k. Pv 1333/08-30, bolo trestné stíhanie žalobcu podľa § 215 ods. 1 písm. a/ Tr. por. zastavené z dôvodu, že sa nestal skutok, pre ktorý sa viedlo trestné stíhanie. V trestnom konaní žalobca vynaložil za zastúpenie obhajcom sumu 3 377,60 €, ktorú v tomto spore uplatňuje ako škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Žalobca sa so žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej

moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 514/2003 Z.z.“) obrátil 17. decembra 2009 na Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej aj „ministerstvo vnútra“), ktoré mu listom z 13. januára 2010 oznámilo, že v tomto prípade neboli naplnené základné predpoklady na vznik zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci. S rovnakou žiadosťou sa žalobca obrátil 19. augusta 2010 aj na Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo spravodlivosti“), ktoré mu listom z 2. marca 2011 oznámilo, že túto nepovažuje za dôvodnú. Skonštatoval, že žalobca právo na náhradu škody uplatnil na súde včas (12. decembra 2011), keď sa o škode dozvedel 22. júla 2009 (doručením rozhodnutia o zastavení trestného stíhania); právo bolo uplatnené v lehote 3 rokov (§19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z.). Ohľadom nezákonnosti tohto rozhodnutia súd vychádzal z názoru uvedenému v rozhodnutí Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 4 NCdo/158/2009, v zmysle tohto: „Pri posudzovaní nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, zastavenie trestného stíhania, ak k takému rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia pre nezákonnosť.“ Vychádzal z toho, že škodu spôsobil vyšetrovateľ rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia žalobcovi, v zmysle § 4 ods. 1 písm. b/ zákona č. 514/2003 Z.z., je ministerstvo vnútra štátny orgán s oprávnením konať v tomto spore. Z uvedených dôvodov súd považoval žalobu za opodstatnenú len voči žalovanej 1/, v zostávajúcej časti žalobu (voči žalovanej 2/) zamietol. O trovách konania rozhodol v zmysle § 142 ods. 1 O.s.p.

2. Rozsudok súdu prvej inštancie napadli žalobca a žalovaná 1/ odvolaním.

3. Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 30. septembra 2015 sp.zn. 15 Co/805/2013 potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava I (ďalej „súd prevej inštancie“) z 22. augusta 2013 č.k. 1C/62/2012-260 v žalobe vyhovujúcej časti (o povinnosti žalovanej 1/ zaplatiť žalobcovi 3 377,60 € s príslušenstvom a v súvisiacom výroku o trovách konania medzi žalobcom a žalovanou 1/) a zmenil ho vo výroku o náhrade trov prvostupňového konania medzi žalobcom a žalovanou 2/ tak, že žalovanej 2/ ich náhradu nepriznal. Napokon rozhodol, že žalovaná 1/ je povinná nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania 166,73€ a že žalovanej 2/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva. Potvrdzujúcu časť rozhodnutia odôvodnil vecnou správnosťou preskúmaného rozhodnutia súdu prvej inštancie, majú predovšetkým za to, že správnym bol názor ohľadne záveru o nezákonnosti rozhodnutia o vznesení obvinenia žalobcovi, ktorý sa opiera o závery súdnej praxe, že rovnaké dôsledky ako zrušenie tohto rozhodnutia pre nezákonnosť (§ 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z.) má aj rozhodnutie o zastavení trestného stíhania, ak k nemu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným (viď R 35/1991, tiež Najvyšší súd Slovenskej republiky sp.zn. 1 Cdo/53/1993, sp.zn. 4 MCdo/15/2009, 4 Cdo/183/2009). Rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia (vedenia) trestného stíhania, je neskorší výsledok trestného konania. Z uvedených hľadísk nepovažoval za opodstatnenú odvoláciu argumentáciu žalovanej 1/, že uznesenie o vznesení obvinenia nemožno považovať za nezákonné, pretože v čase vznesenia obvinenia boli splnené zákonné predpoklady pre tento postup. Ohľadom otázky, ktorý štátny orgán je oprávnený konať v tomto spore v mene Slovenskej republiky vychádzal z ustanovenia § 4 ods. 1 písm. m/ zákona č. 514/2003 Z.z. V tomto prípade nezákonné rozhodnutie (o vznesení obvinenia) vydal vyšetrovateľ. Okresná prokuratúra v Lučenci sťažnosť proti tomuto uzneseniu zamietla, avšak obžaloba na súd podaná nebola. V prípravnom konaní rozhodol súd o vzatí žalobcu do väzby. Do úvahy teda prichádzajú všetky tri orgány verejnej moci, ktoré sú oprávnené konať v mene štátu (ministerstvo vnútra, generálna prokuratúra a ministerstvo spravodlivosti). Žiadosť žalobcu o predbežné prerokovanie nároku (v zmysle § 15 zákona č. 514/2003 Z.z.) bola podaná ministerstvu vnútra aj ministerstvu spravodlivosti. Ako prvé začalo vo veci náhrady škody konať ministerstvo vnútra (viď list ministerstva vnútra z 13. januára 2010 adresovaný žalobcovi), preto toto je oprávnené konať v mene štátu v predmetnom spore. Zmeňujúci výrok o trovách prvostupňového konania medzi žalobcom a žalovanou 2/ odôvodnil aplikáciou § 142 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 150 O.s.p. a z dôvodov hodných osobitného zreteľa (bližšie viď odôvodnenie rozsudku), žalovanej 2/ nepriznal náhradu trov (prvostupňového) konania. O trovách odvolacieho konania medzi žalobcom a žalovanou 1/ rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. O trovách odvolacieho konania medzi žalobcom a žalovanou 2/ rozhodol podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s §

142 ods. 1 a § 150 O.s.p.

4. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu podala za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku dovolanie žalovaná 1/ (ďalej aj „dovolateľka“), ktoré odôvodnila tým, že a/ v konaní nebola riadne zastúpená v zmysle §237 ods. 1 písm. c/ O.s.p. a súdy jej odňali možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (§ 241 ods.2 písm. a/ O.s.p.), b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a c/ rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods.2 písm. c/ O.s.p.). Navrhla, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zmenil a žalobe vyhovel len voči žalovanej 2/ a voči žalovanej 1/ žalobu zamietol. Odňatie možnosti konať pred súdom videla v tom, že Slovenskú republiku (ďalej aj „štát“) v tomto konaní nezastupoval ten orgán, ktorý je na to zákonom oprávnený, čo treba zároveň považovať aj za vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. c/ O.s.p. Ministerstvo vnútra v danej veci nebolo orgánom oprávneným konať za štát. Uznesením vyšetrovateľa bolo žalobcovi vznesené obvinenie, prokurátor okresnej prokuratúry zamietol sťažnosť žalobcu proti uzneseniu o vznesení obvinenia, uznesením sudcu pre prípravné konanie bol žalovaný vzatý do väzby s tým, že krajský súd sťažnosti žalobcu proti tomuto uzneseniu vyhovel, napokon prokurátor okresnej prokuratúry trestné stíhanie voči žalobcovi zastavil. Zo znenia § 4 ods. 1 písm. b/ bodu 1 zákona č. 514/2003 Z.z., jednoznačne vyplýva, že pre založenie príslušnosti ministerstva vnútra ako orgánu konajúceho v mene Slovenskej republiky je rozhodujúce súčasné splnenie dvoch stanovených podmienok: 1. prokurátor nezamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa alebo povereného príslušníka Policajného zboru o vznesení obvinenia a 2. prokurátor nepodal obžalobu v trestnej veci príslušnému súdu. Vzhľadom na skutočnosť, že prokurátor zamietol sťažnosť žalobcu proti uzneseniu o vznesení obvinenia, nie sú naplnené zákonné predpoklady podľa § 4 ods. 1 písm. b/ zákona č. 514/2003 Z.z. a ministerstvo vnútra nie je orgánom príslušným na konanie v tejto veci bez ohľadu na to, či prokurátor podal alebo nepodal obžalobu v trestnej veci žalobcu, keďže nesplnenie čo i len jednej z uvedených podmienok má za následok, že príslušnosť ministerstva vnútra ako orgánu konajúceho v mene štátu je vylúčená. Na základe vlastných úvah sa dovolateľke javí, že za orgán príslušný konať v mene štátu v tejto veci možno označiť tak ministerstvo spravodlivosti (§ 4 ods. 1 písm. m/ zákona č. 514/2003 Z.z.), ako aj Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky, ďalej len „generálna prokuratúra“ (§ 4 ods. 1 písm. f/ zákona č. 514/2003 Z.z.). Otázku orgánu oprávneného konať za štát súdy nesprávne právne posúdili, ich rozsudky sú z uvedeného dôvodu nepreskúmateľné (§ 157 ods. 2 O.s.p.) viď R 111/1998, trpia inou vadou (§ 241 ods.2 písm. b/ O.s.p.) a spočívajú aj na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

5. Žalobca navrhol dovolanie žalovanej 1/ „zamietnuť“. Poznamenal, že ani jeden z orgánov ktorému žalobca adresoval žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody nevyjadril svoju nepríslušnosť, ani nevykonal úkon postúpenia tejto žiadosti príslušnému orgánu. Názor súdov, ktoré otázku orgánu konajúceho v mene štátu posudzovali v zmysle § 4 ods. 1 písm. l/ zákona č. 514/2003 Z.z. považoval za správny. Žalovaná 2/ sa k dovolaniu žalovanej 1/ písomne nevyjadrila.

6. Podľa ustanovenia § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) zistil, že dovolanie podala včas strana v spore (§ 427 ods. 1 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie žalovanej 1/ treba odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu proti ktorému nie je dovolanie prípustné (§ 447 písm. c/ CSP).

8. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, je otázkou zákonnosti a jej riešenie patrí do výlučnej právomoci najvyššieho súdu (m. m. napr. IV. ÚS 35/02, II. ÚS 324/2010, III. ÚS 550/2012).

9. Na odôvodnenie svojho záveru dovolací súd v zmysle § 451 ods. 3 CSP stručne uvádza, že dovolaním je napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie v žalobe vyhovujúcej časti a o trovách prvostupňového konania medzi žalobcom a žalovanou 1/, a zároveň zmenený rozsudok súdu prvej inštancie o trovách prvostupňového konania medzi žalobcom a žalovanou 2/; v tejto súvislosti sa nejedná o prípad prípustného dovolania v zmysle § 238 ods. 1 až 3 O.s.p., ani v zmysle § 239 O.s.p., lebo v časti trov konania je jeho prípustnosť zákonom vylúčená (§ 239 ods. 3 O.s.p.), preto sledované účinky dovolania by mohli nastať iba v prípade väd zmätočnosti (§ 237 ods. 1 písm. a/ až g/ O.s.p.). Také vady konania ale odvolací súd nezistil. Účinok, ktorý chcela žalovaná 1/ vyvolať podaním dovolania, preto z tohto dôvodu nenastal.

10. Neprípustnosť dovolania v takom prípade znamená, že sa v podstatnej miere zužuje právna možnosť využitia zákonom prezumovaných dovolacích dôvodov, a teda možnosť dovolateľky domáhať sa reparácie prípadných nesprávností v súdom konaní, ktoré sa spájajú s tzv. inou vadou v konaní majúcou za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.) a nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Dovolateľka zastúpená kvalifikovaným zástupcom v dovolaní výslovne súdom vyčíta, že v otázke oprávneného orgánu, ktorý mal konať za štát a/ ide o inú vadu konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), lebo rozhodnutia nespĺňajú požiadavku na riadne odôvodnenie v zmysle § 157 ods. 2 O.s.p. (R 111/1998), sú nepreskúmateľné a ich právne závery nevyplyvajú zo skutkových zistení a súčasne b/ rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). K týmto argumentom dovolací súd odkazuje na svoju konštantnú judikaturu, podľa ktorej k dovolacím dôvodom v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. by bolo možné prihliadať len v prípade procesne prípustného dovolania, čo však nie je tento prípad (viď napr. R 54/2012 a niektoré ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 102/2012, 7 Cdo 116/2013, a iné). Z uvedeného plynie, že na dovolateľkou uplatnené dovolacie dôvody v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ a c/ O.s.p. (i keby boli prípadne opodstatnené) dovolací súd nemôže v tomto konaní prihliadať.

11. Účinky tohto dovolania majú tendenciu dopadať aj do sféry konania a rozhodovania súdov v tejto veci, ktoré sa spájajú s tzv. vadami zmätočnosti. Dovolateľka vychádza z premisy, že ak za štát v konaní pred súdom nekonal príslušný štátny orgán, konanie trpí vadou v zmysle §237 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený) a súčasne ide aj o vadu v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. (postupom súdu bola účastníkovi konania odňata možnosť konať pred súdom).

12. O vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ide vtedy, ak účastník konania a/ nemal procesnú spôsobilosť a (zároveň) b/ nebol riadne zastúpený. V praxi súdov k takejto vade dochádza vtedy, keď ten, kto nemá spôsobilosť na právne úkony (napríklad maloletý alebo osoba obmedzená na tejto spôsobilosti) nie je v konaní zastúpený zákonným zástupcom. Len nedostatok procesnej spôsobilosti účastníka konania (spôsobilosť vlastnými úkonmi nadobúdať procesné práva a povinnosti) bez riadneho zastúpenia je vadou, na ktorú dopadá §237 ods. 1 písm. c/ O.s.p. K vade takejto povahy v danom prípade nedošlo. Spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva. V sporovom konaní zákon za účastníkov konania označuje žalobcu a žalovaného (§ 90 O.s.p.); žalobcom je ten, kto podal žalobu a žalovaným ten, koho žalobca v žalobe za žalovaného označil, a to bez ohľadu na to, či takto označený žalovaný je nositeľom hmotnoprávnej povinnosti (t.j. či mu svedčí hmotnoprávna vecná pasívna legitímácia). V danom prípade je žalobcom fyzická osoba, táto za žalovanú označila Slovenskú republiku (štát), ako právnickú osobu a orgány konajúcej v jej mene (ministerstvo vnútra a ministerstvo spravodlivosti). Spôsobilosti byť účastníkom zodpovedá spôsobilosť mať práva a povinnosti v zmysle § 7 Občianskeho zákonníka (ďalej len "OZ") a § 8 OZ (t.j. právna subjektivita a spôsobilosť na právne úkony). Okamihom narodenia má každá fyzická osoba spôsobilosť na práva a povinnosti (právnou subjektivitu), smrťou právna subjektivita fyzickej osoby zaniká. Spôsobilosť fyzickej osoby vlastnými právnymi úkonmi nadobúdať práva a povinnosti vzniká v plnom rozsahu plnoletosťou. Účastníkovi konania žalobcovi ako dospelý a žijúcej

fyzickej osobe zákon priznáva právnu subjektivitu, obmedzenie jeho subjektivity nebolo preukázané žiadnym súdnym rozhodnutím, preto je potrebné vychádzať zo stavu, že tento má aj spôsobilosť byť účastníkom občianskeho súdneho konania (§ 19 O.s.p.). Spôsobilosť mať práva a povinnosti majú aj právnické osoby (§ 18 ods. 1 OZ). Občiansky zákonník preferuje jednotné nazeranie na štát, ako na právnickú osobu (v zmysle § 21 Občianskeho zákonníka, pokiaľ je účastníkom občianskoprávných vzťahov štát, ktorý je právnickou osobou). Z uvedeného dôvodu má Slovenská republika aj procesnú spôsobilosť (teda spôsobilosť samostatne pred súdom konať ako účastníčka konania), a preto v tejto súvislosti neprichádza do úvahy otázka jej procesného zastúpenia. Právnické osoby a štáty totiž majú procesnú spôsobilosť bez obmedzenia (viď Števček, M., Ficová, S. a kol.: Občiansky súdny poriadok, komentár 1. vydanie, Praha, C.H.Beck, 2009, str. 670). Otázka, ktorý štátny orgán má za štát konať bez ďalšieho nemá žiaden vplyv na prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. c/ O.s.p., lebo ak v určitom konaní v mene štátu vystupuje niektorý štátny orgán v rozsahu svojej pôsobnosti, nejde o „zastupovanie“. To znamená, že v preskúmvanej veci nešlo o prípad, v ktorom by „účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený“. Ak súd prípadne i nesprávne posúdi otázku orgánu konajúceho v mene štátu, nejedná sa o vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. c/ O.s.p. (obdobne uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 4. februára 2014 sp.zn. 3 Cdo 398/2012, bod 1 a z 27. júna 2013 sp.zn. 3 Cdo 11/2012). Právne názory vyjadrené v uvádzaných uzneseniach najvyššieho súdu zastáva dovolací súd aj v preskúmvanej veci. Námetka dovolateľky, v zmysle ktorej došlo v konaní k procesnej vade uvedenej v ustanovení § 237 ods. 1 písm. c/ O.s.p., je preto neopodstatnená.

13. Dovolaťka namieta, že v prejednávanej veci jej bola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.), lebo súdy - v dôsledku nesprávnej interpretácie ustanovení zákona č. 514/2003 Z.z., ktoré určujú orgán konajúci za štát - nevyvodili správne závery. Za štát totiž v súlade s týmto zákonom malo konať nie ministerstvo vnútra, ale ministerstvo spravodlivosti, či generálna prokuratúra. Odňatím možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.) sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva [v zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaní na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby im bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)]. Dovolací súd v spojitosti s touto námietkou dovolateľky vadu zmatečnosti nezistil, t.j. nezistil, aby súdy svojím nesprávnym procesným postupom znemožnili štátu (za ktorý v jeho mene pred súdom konalo ministerstvo vnútra i ministerstvo spravodlivosti) uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces alebo práva na súdnu ochranu. Ak súd v konaní o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. aplikuje alebo interpretuje ustanovenie § 4 ods. 1 a 2 tohto zákona nesprávnym spôsobom, v dôsledku čoho za orgán verejnej moci, ktorý má konať v mene štátu, považuje orgán verejnej moci, ktorý by pri zákone zodpovedajúcej aplikácii alebo interpretácii uvedeného ustanovenia za taký (v mene štátu konajúci orgán) nemal byť považovaný, ide bezpochyby o nesprávnosť. Dovolací súd preto v súvislosti s posudzovaním prípustnosti dovolania skúmal, či namietaná nesprávnosť má znaky, ktoré Občiansky súdny poriadok považuje za dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania v zmysle §237 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd vzal pri riešení tejto otázky na zreteľ, že ak sa v občianskom súdnom konaní (prípadne) nesprávnosť tejto povahy vyskytne, ide bezpochyby o nedostatok situovaný do rámca súdom uskutočnenej aplikácie alebo interpretácie právnej normy (súd napríklad nesprávne vyloží niektorú normu alebo aplikuje to ustanovenie, ktoré nemalo byť aplikované, a v dôsledku toho neaplikoval ustanovenie, ktoré mal aplikovať). Takáto nesprávnosť spadá do rámca činnosti súdu, ktorá vyúsťuje do právneho posúdenia veci; v žiadnom prípade ju nemožno označiť za nesprávnosť procesnú alebo procedurálnu. Nesprávnosť určenia orgánu konajúceho v mene štátu, ktorú namieta dovolateľka, nemá znaky procesnej nesprávnosti (vady) konania uvedenej v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. a nemožno ju, i keby k nej prípadne skutočne došlo, považovať za dôvod zakladajúci

pripustnosť dovolania v zmysle uvedeného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku (obdobne uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 4. februára 2014 sp.zn. 3 Cdo 398/2012, bod 2 a z 27. júna 2013 sp.zn. 3 Cdo 11/2012). Právne názory vyjadrené v uvádzaných uzneseniach najvyššieho súdu zastáva dovolací súd aj v preskúmvanej veci. Zo strany súdov išlo v tejto súvislosti o vyjadrenie ich právneho názoru, ktorý bol odlišný od názoru, ktorý v spore zastávali orgány konajúce za štát, čo však nezakladá porušenie práva štátu na súdnu ochranu (obdobne napr. I. ÚS 50/2004). K otázke označenia (resp. určenia) orgánu oprávnenému konať za štát zaujal najvyšší súd právne závery napríklad v uznesení z 26. septembra 2012 sp.zn. 6 Cdo 149/2011 i v uznesení zo 4. februára 2014 sp.zn. 3 Cdo 398/2012, v ktorých uviedol, že „riadne označenie štátu ako žalovaného účastníka konania je náležitou riadneho návrhu na začatie konania. Štát je ako účastník konania označený riadne, ak je súčasne s ním označený príslušný štátny orgán, ktorý bude za štát konať (§ 79 ods. 1 O.s.p.). Neoznačenie toho, kto má za štát konať, má za následok neúplnosť návrhu so súčasným vznikom povinnosti súdu pokúsiť sa o odstránenie tejto vady postupom podľa § 43 O.s.p. V prípade, že žalujúca strana síce štátny orgán, ktorý má za štát konať, označí, ale uplatnený nárok do pôsobnosti tohto štátneho orgánu nepatrí, alebo označí subjekt, ktorý štátnym orgánom nie je, resp. nie je ani právnym subjektom, nejde o vadu návrhu ani o nedostatok podmienky konania. Z ustanovenia § 21 ods. 4 veta prvá O.s.p. vyplýva, že súd je povinný - bez zreteľa na označenie obsiahnuté v návrhu - zabezpečiť, aby za štát pred súdom konal štátny orgán v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitnými predpismi alebo právnická osoba, ktorá je oprávnená podľa osobitného predpisu.“ Právne názory vyjadrené v tomto uznesení najvyššieho súdu zastáva dovolací súd aj v preskúmvanej veci. Právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov je v konštantnej judikatúre Najvyššieho súdu Slovenskej republiky považované za relevantný dovolací dôvod, ktorým možno odôvodniť procesne prípustné dovolanie, o taký prípad ale v danej veci nešlo, zároveň je ale zhodne zastávaný názor, že prípadné nesprávne právne posúdenie veci súdmi nižších stupňov nezakladá procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 O.s.p. (viď R 54/2012 a tiež niektoré ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, napríklad vo veciach sp.zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, sp.zn. 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 49/2012, 7 Cdo 212/2013).

14. Pokiaľ dovolateľka mienila v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. namietat, že rozhodnutia prvostupňového a odvolacieho súdu sú neodôvodnené, nepreskúmateľné, dovolací súd odkazuje na rokovanie občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“. Toto stanovisko bolo uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 2/2016.

15. Najvyšší súd, stotožňujúc sa v preskúmvanej veci so závermi, na ktorých spočíva predmetné stanovisko, skúmal, či v danej veci ide o taký výnimočný prípad, kedy by nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladala vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. Dovolací súd nezistil, že by o takýto prípad v prejednávanej veci išlo; odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvého stupňa obsahuje vysvetlenie dôvodov (aj ohľadne orgánu konajúceho v mene štátu), na ktorých súdy založili svoje rozhodnutia. Ich správnosťou sa dovolací súd nemal oprávnenie zaoberať.

16. Dovolanie žalovanej 1/ nebolo spôsobilé vyvolať ňou sledované účinky (§ 470 ods. 2 veta prvá CSP).

17. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

18. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.